

Sygn. akt *XVII AmA 32/17*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	SSO Anna Maria Kowalik
Protokolant –	st. sekr. sąd. Joanna Preizner

po rozpoznaniu 18 września 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. C.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 28 grudnia 2016 r. Nr (...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od G. C. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt AmA 32/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 grudnia 2016 roku NR (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej Prezes UOKiK) po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów:

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) (dalej u.o.k.i.k.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) **uznał za** praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania G. C., działającego pod firmą (...) G. C. (dalej powód, G. C.) polegające na wprowadzeniu w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem kredytu a całkowitą kwotą kredytu, poprzez prezentowanie informacji o całkowitej kwocie kredytu obliczonej przy założeniu, że powinna ona uwzględniać kredytowane koszty kredytu, co jest nieuczciwą praktyką rynkową zdefiniowaną w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia

2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206 ze zm.) (dalej u.p.n.p.r.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z **dniem 6 listopada 2015 r.**;

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) **uznał za** praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania G. C. polegające na nieprzekazywaniu konsumentom w umowach o kredyt konsumencki informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej u.k.k.) i godzi w zbiorowe interesy konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z **dniem 6 listopada 2015 r.**;

III. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) **uznał za** praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania G. C., polegające na stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „Umowa pożyczki gotówkowej – (...)” postanowienia § 9 ust. 3 o treści: W razie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, Pożyczkodawca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty. Odsetki należne Pożyczkodawcy wynoszą w stosunku dziennym kwotę: [tu wpisywano kwotę zależną od kwoty kredytu], które stanowi, że w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki konsument będzie zobowiązany do zapłaty odsetek, pomimo że umowa nie przewidywała oprocentowania udzielonego kredytu konsumenckiego, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim i godzi w zbiorowe interesy konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z **dniem 3 grudnia 2013 r.**;

IV. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2016 poz. 23), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) **umorzył** postępowanie wszczęte wobec G. C., w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „Umowa zlecenia” postanowień o treści: „Koszt wezwania do zapłaty oznacza się na kwotę 50 zł. Koszt wezwania do zapłaty pokrywa Zleceniodawca” oraz „Koszt czynności windykacyjnych do 100 zł miesięcznie ponosi Zleceniodawca” w związku z postanowieniem o treści: „W przypadku nieuregulowania przez Zleceniodawcę kwoty spłaconej przez Zleceniobiorcę [...] Zleceniobiorca przystąpi do czynności windykacyjnych,” które mogły być sprzeczne z dobrymi obyczajami, ponieważ przewidywały obciążenie konsumentów opłatami karnymi niewspółmiernymi do kosztów ponoszonych przez przedsiębiorcę w związku z czynnościami, które musi wykonać, a także umożliwiały Przedsiębiorcom nakładanie opłat karnych bez pozostawienia dłużnikowi czasu na zapłacenie zaległej kwoty, co mogło naruszać interesy klientów, a w konsekwencji stanowić czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. nr 153 poz. 1503 ze zm.) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów;

V. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2016 poz. 23), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) **umorzył** postępowanie wszczęte wobec G. C., w sprawie stosowania praktyk

naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na nieprzekazywaniu konsumentom przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki informacji na formularzu informacyjnym, co mogło stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. nr 126 poz. 715 ze zm.) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów;

VI. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2016 poz. 23), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) **umorzył** postępowanie wszczęte wobec G. C., w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na niewręczaniu konsumentom przy zawarciu umowy wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy o kredyt konsumencki, co mogło stanowić naruszenie art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim i godzić w zbiorowe interesy konsumentów;

VII. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) w związku z art. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634), **nałożył na G. C.:**

1. **karę pieniężną** z tytułu naruszenia zakazów o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt. I sentencji niniejszej Decyzji w wysokości 69 878,00 zł, płatną do budżetu państwa;

2. **karę pieniężną** z tytułu naruszenia zakazów o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt. II sentencji niniejszej Decyzji w wysokości 69 878 zł, płatną do budżetu państwa;

VIII. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w zw. z art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, **obciążył** G. C., kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (w zakresie określonym w punktach I-III sentencji decyzji) oraz zobowiązał tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 18 zł, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Powód złożył odwołanie od powyższej Decyzji, zaskarżając ją w części tj. w zakresie punktów I, II, III, VII i VIII. W pierwszej kolejności wniósł o uchylenie Decyzji w zaskarżonej części, ewentualnie o zmianę poprzez stwierdzenie, że działania powoda nie stanowią praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji brak jest podstaw do nałożenia na powoda kar pieniężnych; ewentualnie o odstąpienie od nałożenia na powoda kar pieniężnych lub ich obniżenie w stosunku do wysokości ustalonej w zaskarżonej Decyzji. Ponadto wniósł o przeprowadzenie zawnioskowanych w odwołaniu dowodów, rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego według norm przepisanych.

Zaskarżonej Decyzji zarzucił:

1. Naruszenie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. w związku z art. 10 § 1 k.p.a. oraz art. 57 § 5 pkt 2 k.p.a., poprzez wydanie zaskarżonej decyzji przed upływem wyznaczonego powodowi terminu do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów w niniejszej sprawie, podczas gdy:

- a) Wyznaczony termin przez pozwanego do zapoznania się z zebranym materiałem dowodowym, jak również wyznaczony przez pozwanego termin do wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego był rażąco krótki;
- b) powód zapoznał się z zebranym materiałem w wyznaczonym przez pozwanego terminie i zgłosił wolę skorzystania z uprawnienia do wypowiedzenia się co do zebranego w sprawie materiału, o czym poinformował pozwanego;
- c) powód wypowiedział się co do zebranego materiału przed upływem wyznaczonego terminu, a swoje pisemne stanowisko nadał na adres powoda listem poleconym;
- d) zgodnie z art. 57 § 5 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego, termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe;
- e) zaskarżona decyzja została wydana z pominięciem przysługującego powodowi uprawnienia do przedstawienia swojego stanowiska, bowiem decyzja ta wydana została przed wpływem korespondencji nadanej przez powoda w określonym terminie, co mogło mieć istotny wpływ na treść wydanej w niniejszej sprawie decyzji, a tym samym rażąco naruszenie przepisów prawa tj. przepisów postępowania skutkujące nieważnością zaskarżonej decyzji która winna zostać uchylona.

2. Błąd w ustaleniach faktycznych polegających na nieprawidłowym przyjęciu, że:

a) powód wprowadza konsumentów w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitą kwotą kredytu i całkowitym kosztem kredytu w przedstawianej konsumentom ofercie, tj. na etapie zawierania umowy (etap przedkontraktowy), a w konsekwencji działanie to stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, bowiem działanie to może wpływać na podjęcie przez konsumenta decyzji dot. umowy, podczas gdy:

- pozwany nie przeprowadził jakiegokolwiek postępowania dowodowego w zakresie ofert (etap przedkontraktowych) kierowanych przez powoda do konsumentów,

- pozwany kreując własne domniemania oparte na wykreowanych przez siebie przykładowych obliczeniach, które nie mają odniesienia do ofert powoda,

- konsument dokonywał oceny ofert powoda na podstawie informacji przedstawionych w formularzu informacyjnym, a nie w dokumencie umowy pożyczki,

- z akt sprawy o sygn. (...) jednoznacznie wynika, że przed zawarciem umowy pożyczki (etap przedkontraktowy), powód udostępniał konsumentom dokument formularza informacyjnego, w którym prawidłowo wskazano zarówno całkowitą kwotę kredytu jak i całkowitą kwotę kosztów kredytu,

b) przychód powoda, prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) (...) osiągnięty w roku 2015 r. wyniósł (...) zł (**tajemnica przedsiębiorstwa**), a w konsekwencji, że kwota bazowa (...) przychodu wynosi (...) zł (**tajemnica przedsiębiorstwa**), pomimo, że zgodnie z przedłożonym dokumentem zeznania podatkowego powoda za rok 2015 przychód ten wyniósł (...) zł (**tajemnica przedsiębiorstwa**).

Z ostrożności powód zarzucił również naruszenie następujących przepisów:

3. Naruszenie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. w związku z art. 105 § 1 k.p.a. oraz z art. 24 ust. 2 u.o.k.i.k oraz art. 1 ust. 1 u.o.k.i.k oraz art. 4 pkt 1 u.o.k.i.k oraz art. 4 pkt 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, poprzez wydanie zaskarżonej decyzji w stosunku do przedsiębiorcy, który w dniu jej wydania od ponad pół roku nie prowadził działalności gospodarczej, której decyzja dotyczyła, podczas gdy:

- a) postępowanie prowadzone przez pozwanego odnosiło się wyłącznie do prowadzonej poprzednio przez powoda działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek gotówkowych konsumentom, do których zastosowanie miały przepisy ustawy o kredycie konsumenckim;
- b) zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów jest stosowana przez przedsiębiorcę;
- c) powód informował o zakończeniu działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek konsumentom, tj. (...) „Pozostałe formy udzielania kredytów”;
- d) w/w informacja została ujawniona w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej poprzez wykreślenie informacji z sekcji (...);
- e) uwzględniając, że postępowanie prowadzone przez pozwanego było związane z w/w działalnością gospodarczą, powód utracił w tym postępowaniu przymiot przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 4 pkt 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej;
- f) zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, a wobec zakończenia prowadzenia przez powoda w/w działalności gospodarczej, brak jest interesu publicznego do tego rodzaju ochrony interesów konsumentów, a tym samym postępowanie to jest bezprzedmiotowe, a tym samym postępowanie w zaskarżonym zakresie winno zostać umorzone jako bezprzedmiotowe.

4. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 u.o.k.i.k z art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz art. 5 pkt 6, pkt 7 i pkt 12, art. 13 ust. 1 pkt 5, art. 25 oraz art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy o kredycie konsumenckim oraz art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego, poprzez nieprawidłowe uznanie, że powód podejmował działania opisane w pkt I zaskarżonej decyzji „polegające na wprowadzaniu w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem kredytu a całkowitą kwotą kredytu, poprzez prezentowanie informacji o całkowitej kwocie kredytu obliczonej przy założeniu, że powinna ona uwzględniać kredytowane koszty kredytu”, które to działania stanowią nieuczciwą praktykę rynkową zdefiniowaną w art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz działania te godzą w zbiorowe interesy konsumentów, podczas gdy:

- a) zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwej konkurencji, praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął, a zatem ewentualne działania powoda, które powinny zostać poddane ocenie dot. okresu przed zawarciem umowy, bowiem na podstawie tych informacji konsument podejmuje decyzję dot. zawarcia umowy;
- b) pozwany nie wykazał, aby ewentualne działania powoda w jakikolwiek sposób wpływały na proces podejmowania przez konsumenta decyzji dotyczącej umowy;
- c) pozwany nie przeprowadził postępowania dowodowego dot. sposobu w jaki powód przedstawiał swoją ofertę zawarcia umów pożyczek z konsumentami, a w konsekwencji nieuprawnione jest stwierdzenie, że „(...) jego (powoda) oferta sprawiała wrażenie korzystniejszej niż w rzeczywistości oraz niż identyczna oferta kredytodawców, którzy podawali przedmiotowe koszty jedynie w całkowitym koszcie kredytu. Takie nierzetelne działanie niewątpliwie wprowadzało konsumentów w błąd co do ww. proporcji oraz pozbawiało ich możliwości rzetelnego porównania oferty Przedsiębiorcy (powoda) z innymi ofertami na rynku. (...) W wyniku opisanego działania Przedsiębiorcy przeciętny konsument mógł podjąć inną decyzję rynkową od tej, którą by podjął, gdyby Przedsiębiorca prezentował kredytowane koszty kredytu jedynie w całkowitym koszcie kredytu. (...) ”

d) powód każdorazowo przed zawarciem umowy udostępniał konsumentowi informacje zawarte w formularzu informacyjnym spełniającym warunki określone w ustawie o kredycie konsumenckim, w tym informację o całkowitej kwocie kredytu oraz o całkowitym koszcie kredytu;

e) ustawa o kredycie konsumenckim nie wskazuje, że w treści umowy pożyczki konieczne jest stosowanie tych samych pojęć jak zdefiniowane w ustawie, lecz wyłącznie jakie informacje winny być uwzględnione w treści umowy;

f) proporcja pomiędzy całkowitą kwotą kredytu a całkowitym kosztem kredytu wyrażona jest przy użyciu wskaźnika rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania wskazywanego przez pozwanego w formularzu informacyjnym oraz w umowie pożyczki. Celem wskaźnika rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jest umożliwienie konsumentowi dokonania porównania ofert poszczególnych przedsiębiorców.

5. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt u.o.k.i.k w związku z art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim oraz art. 5 ust. 8 ustawy o kredycie konsumenckim, poprzez nieprawidłowe uznanie, że powód podejmował działania opisane w pkt III zaskarżonej decyzji „polegające na nieprzekazywaniu konsumentom w umowach o kredyt konsumencki informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta”, które to działania godzą w zbiorowe interesy konsumentów, podczas gdy:

a) powód nie naruszył obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów), bowiem powód prawidłowo wskazał wysokość całkowitej kwoty do zapłaty z uwzględnieniem postanowień § 1, § 3 wzorca umowy pożyczki stosowanego przez powoda włącznie do dnia 5 listopada 2015 r.;

b) ustawa o kredycie konsumenckim nie wskazuje, że w treści umowy pożyczki konieczne jest stosowanie tych samych pojęć jak zdefiniowane w ustawie, lecz wyłącznie jakie informacje winny być uwzględnione w treści umowy;

c) w pkt I i II zaskarżonej decyzji zarzucono powodowi działanie tego samego rodzaju za które nałożone dwie odrębne kary pieniężne, przy czym w obu wypadkach naruszenie to polegało na tym samym działaniu skutkującym brakiem stosowania w umowach pożyczki pojęć powołanych w ustawie o kredycie konsumenckim.

6. Naruszenie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 105 k.p.a w związku z art. 105 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych w pkt III zaskarżonej decyzji dot. postanowień stosowanych we wzorcu umowy pod nazwą „Umowa pożyczki gotówkowej - (...)” po upływie roku od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, przy uwzględnieniu, że:

a) postępowanie dot. w/w wzorca umowy zostało prawidłowo określone przez pozwanego najwcześniej w dniu 17 marca 2016 r., tj. w dniu nadania do powoda postanowienia z dnia 17 marca 2016_r. o sprostowaniu postanowienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 31 grudnia 2014 r. o wszczęciu postępowania w sprawie stosowania przez powoda praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji postępowanie to zostało skutecznie podjęte po upływie roku od końca roku w którym zaniechano danej praktyki;

b) przed doręczeniem powodowi w/w postanowienia z dnia 17 marca 2016 r., powód pozostawał w uzasadnionej niepewności co do przedmiotu postępowania, tj. czy postępowanie to dot. dokumentu „Umowy zlecenia” zgodnie z postanowieniem z dnia 31 grudnia 2014 r. o wszczęciu postępowania, czy też „Umowa pożyczki gotówkowej - (...)”

c) zgodnie z art. 105 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynął rok.

7. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 54 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, poprzez nieprawidłowe uznanie, że powód podejmował działania

opisane w pkt **III** zaskarżonej decyzji „polegające na stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą Umowa pożyczki gotówkowej (...) postanowienia § 9 ust. 3 o treści: < W razie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, Pożyczkodawca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty. Odsetki należne Pożyczkodawcy wynoszą w stosunku dziennym kwotę (...)\", które to działania godzą w zbiorowe interesy konsumentów, podczas gdy:

a) postanowienia § 9 ust. 3 wzoru umowy pożyczki stosowanego przez powoda do dnia 2 grudnia 2013 r. były zgodne z ówczesnie obowiązującym art. 54 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim;

b) zgodnie z poglądem doktryny, już sama możliwość wykorzystania przez kredytobiorcę udostępnionych (wypłaconych) środków kredytowych stanowi wystarczającą przesłankę naliczenia odsetek za kredyt (ewentualnie część kredytu) wypłacony konsumentowi i następnie spłacony przez niego w związku z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki;

c) pomimo sformułowania § 9 ust. 3 wzoru umowy pożyczki powód nigdy nie dochodził od konsumentów zapłaty odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty.

8. Naruszenie art. 6 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 8 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 106 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nałożenie na powoda kar pieniężnych wskazanych w pkt VII zaskarżonej decyzji, pomimo zaistnienia przesłanek do odstąpienia od wymierzania kar pieniężnych, tj.:

a) w związku z zakończeniem prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek konsumentom, nałożona kara pieniężna nie spełnia swojej funkcji prewencyjnej oraz brak jest interesu publicznego w jej ustaleniu;

b) nieprawidłowa odmowa uwzględnienia następujących okoliczności łagodzących:

- dobrowolne zaniechanie przez powoda stosowania praktyki uznanej przez pozwanego za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów;
- aktywne współdziałanie w trakcie postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania;
- brak korzyści dla powoda w związku z stosowaniem praktyki uznanej przez pozwanego za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów;
- brak umyślności w działaniu skutkującym stosowaniem praktyki uznanej przez pozwanego za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Z ostrożności powód podniósł, również że z w/w przyczyn nastąpiło nieprawidłowe ustalenie wysokości kary pieniężnej, bowiem jest ona nieadekwatna do okoliczności ustalonych w niniejszej sprawie oraz do stopnia naruszenia interesu publicznego;

c) ustalenie wysokości kary pieniężnej niezgodnie z warunkami określonymi w art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k, tj.

- błędne ustalenie wysokości osiągniętego przez powoda w 2015 roku. z pominięciem faktu, że G. C. prowadzi działalność gospodarczą w formie spółek cywilnych, które to podmioty nie są tożsame z działalnością gospodarczą prowadzoną pod firmą(...) (...) i pozostają bez związku z niniejszym postępowaniem;

- błędne ustalenie wysokości kwoty bazowej, w związku z naruszeniem wskazanym pod lit. a powyżej jak również w związku z przyjęciem zawyżonej stawki procentowej kwoty bazowej;
- pominięcie okoliczności, że przychód osiągnięty przez powoda w 2015 roku wyłącznie w 45% dotyczy wówczas prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek konsumentom, a zatem wyłącznie w tej części przychód winien zostać uwzględniony przy wyliczaniu wysokości kary pieniężnej;
- pominięcie okoliczności łagodzących wskazanych w pkt 1 lit. b powyżej;

d) nałożenie na powoda kar pieniężnych wskazanych w pkt VII zaskarżonej decyzji z tytułu naruszenia każdego z podniesionych przez pozwanego przepisów, tj. naruszenie art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz art. 54 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, podczas gdy:

- działania przedsiębiorcy zakwalifikowane jako naruszenie w/w przepisów polegały w obu przypadkach na pominięciu w treści umowy informacji o niektórych warunkach umowy pożyczki;
- zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, kara pieniężna nakładana na przedsiębiorcę wiąże się z dopuszczeniem się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co nie uzasadnia nałożenia kary za każdy z przepisów prawa, który wyczerpuje znamiona tego samego naruszenia;
- w sprawach o nałożenie kary pieniężnej należy stosować określone gwarancje dla strony właściwe prawu karnemu, tj. m.in. art. 11 Kodeksu karnego.

9. Naruszenie art. 77 ust. 1 u.o.k.i.k w związku z art. 264 § 1 k.p.a. oraz art. 83 u.o.k.i.k poprzez nieprawidłowe obciążenie powoda kosztami postępowania prowadzonego przez pozwanego w zakresie określonym w punktach I-III zaskarżonej decyzji, podczas gdy jak wskazano w zarzutach Ad. 1 - Ad. 8 powyżej, stwierdzenie naruszeń opisanych w punktach I-III zaskarżonej decyzji było nieuzasadnione, i decyzja ta winna zostać w tym zakresie uchylona.

Pozwany Prezes UOKiK w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania; dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania administracyjnego określonych w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie jako odpowiednie karty akt tego postępowania na okoliczności wskazane w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie; oddalenie wniosków dowodowych wskazanych w odwołaniu; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

G. C. zam. w T. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) (...) z siedzibą w T. przy ul. (...),, a także: (...) s.c., (...) s.c., (...) s.c., (...) s.c., (...) s.c. (informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej k. 1385-1386 akt adm.)

Powód w ramach prowadzonej działalności firmą (...) (...) z siedzibą w T. do 29 marca 2016 r. zawierał umowy pożyczki za pośrednictwem (...) sp. z o.o. z siedzibą w T. (pismo powoda z 19/05/2016 r. k.1376 akt adm.).

W dniu 18 maja 2016 r. powód złożył wniosek o wykreślenie informacji o wykonywaniu działalności gospodarczej sklasyfikowanej pod symbolem 64.92.Z „pozostałe formy udzielania kredytów” z wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (pismo powoda z 19 maja 2016 r. k.1376 akt adm., informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej (<https://prod.ceidg.gov.pl>), stan na dzień 3 czerwca 2016 r. k.1389-1394 akt adm.)

Przy zawieraniu umów pożyczki z klientami, będącymi konsumentami w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 121 ze zm.), tj. osobami fizycznymi dokonującymi z przedsiębiorcą

czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z ich działalnością gospodarczą lub zawodową, powód posługiwał się wzorcami umownymi w rozumieniu art. 384 ww. ustawy zatytułowanymi: umowa pożyczki gotówkowej – (...). Wzorzec umowy pożyczki z ww. postanowieniami obowiązywał do 5 listopada 2015 r. (Umowa (...) – przykładowe umowy k.1263-1264, 1267-1268, 1271-1272, 1275-1276, 1279-1280 akt adm., Wzór Umowy (...) k.1283-1284 akt adm.).

W § 1 ust. 1 i 2 wzorca umowy pożyczki znajdowały się postanowienia: „1. Przedmiotem umowy jest udzielenie Pożyczkobiorcy przez Pożyczkodawcę pożyczki gotówkowej w kwocie ... w okresie od dnia ... do dnia ... na zasadach określonych w niniejszej umowie. 2. Pozostawienie do dyspozycji Pożyczkobiorcy kwoty pożyczki nastąpi w dniu... w formie wypłaty gotówki po ustanowieniu uzgodnionego przez strony zabezpieczenia”, natomiast w § 7 umowy pożyczki: „od kwoty pożyczki Pożyczkodawca pobierze jednorazowo – w dniu wypłaty kwoty pożyczki – prowizję w wysokości 5% kwoty pożyczki tj. ... zł. (§ 7 ust. 1) Kwota prowizji w wysokości ... zł i kwota ustanowienia zabezpieczenia pożyczki w wysokości ... zł są całkowitym kosztem pożyczki (§ 7 ust. 2). Całkowita kwota kosztów uzyskania pożyczki, na którą składa się kwota prowizji i kwota kosztów ustanowienia zabezpieczenia wynosi ... zł. (§ 7 ust. 3).

Kwota wskazana w § 1 ust. 1 umowy pożyczki nie była w całości udostępniana pożyczkobiorcy. Na przykład w § 1 ust. 1 umowy pożyczki jako przedmiot umowy określono udzielenie pożyczki gotówkowej w kwocie(...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)**, podczas gdy w rzeczywistości konsument otrzymywał kwotę (...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)** pożyczki. Zgodnie bowiem z § 7 ust. 1-2 umowy, od kwoty pożyczki pożyczkodawca pobiera w dniu wypłaty pożyczki prowizję w wysokości (...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)** oraz kwotę zabezpieczenia pożyczki w wysokości (...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)**. W § 7 ust. 3 określono całkowitą kwotę kosztów uzyskania pożyczki, na którą składa się kwota prowizji i kwota kosztów ustanowienia zabezpieczenia na (...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)**. Natomiast w formularzu informacyjnym do ww. umowy określono jako całkowitą kwotę kredytu kwotę **1 000,00 zł (tajemnica przedsiębiorstwa)** a całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w wysokości (...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)** (umowa pożyczki z 2 października 2015 r. nr klienta (...) k. 1267-1269 akt adm., formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego z 2 października 2015 r. k.1331-1331v akt adm.).

W umowach (...) powód nie wskazywał informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta. W § 1 ust. 1 umowy pożyczki znajdowało się postanowienie: „Przedmiotem umowy jest udzielenie Pożyczkobiorcy przez Pożyczkodawcę pożyczki gotówkowej w kwocie ... w okresie od dnia ... do dnia... na zasadach określonych w niniejszej umowie” (Umowa (...) – przykładowe umowy k.1263-1264, 1267-1268, 1271-1272, 1275-1276, 1279-1280 akt adm., Wzór Umowy (...) k.1283-1284 akt adm.).

Z kolei § 9 ust. 3 wzorca znalazło się postanowienie o treści: „W razie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, Pożyczkodawca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty. Odsetki należne Pożyczkodawcy wynoszą w stosunku dziennym kwotę: [tu wpisywano kwotę zależną od kwoty kredytu]” (umowy pożyczki gotówkowej – (...) zawarta 11 października 2013 r. nr (...) k.371 akt adm., umowa zawarta 31 października 2013 r. nr (...) / k. 368 akt adm.).

Powód zmienił powyższy zapis i od 3 grudnia 2013 r. § 9 ust. 3 otrzymał brzmienie: „W razie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki” (umowy pożyczki gotówkowej – (...) k.1263-1264, 1267-1268, 1271-1272, 1275-1276, 1279-1280 akt adm.).

Powód wprowadził również zmiany innych postanowień w stosowanych wzorcach umownych i od 6 listopada 2015 r. obowiązuje nowy wzorzec umowy pożyczki. Do § 1 umowy dodano postanowienia w ust. 2: „Całkowita kwota do zapłaty jest to suma całkowitej kwoty pożyczki oraz całkowitego kosztu pożyczki” i ust. 3: „Całkowita kwota pożyczki stanowi kwotę pożyczki udostępnioną Pożyczkobiorcy w dniu zawarcia umowy z wyłączeniem części pożyczki przeznaczonej na pokrycie całkowitych kosztów pożyczki. Całkowita kwota pożyczki wynosi ...”. Po zmianie w § 1 ust. 1 wskazywano, iż przedmiotem umowy jest udzielenie pożyczki w kwocie np. (...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)**, która stanowi całkowitą kwotę do zapłaty, zaś w § 1 ust. 3 - całkowitą kwotę pożyczki w kwocie (...) **zł (tajemnica przedsiębiorstwa)**. Powód wprowadził również zmianę § 1 ust. 1 umowy pożyczki, który otrzymał brzmienie:

„Przedmiotem umowy jest udzielenie Pożyczkobiorcy przez Pożyczkodawcę pożyczki gotówkowej w kwocie ... w okresie od dnia ... do dnia ... na zasadach określonych w niniejszej umowie, która stanowi całkowitą kwotę do zapłaty (dalej również jako: pożyczka)” (pismo powoda z 10 listopada 2015 roku k.1288-1289 akt adm., przykładowe Umowy (...) k.1294-1295, 1302-1303, 1308-1309, 1313-1314, 1318-1319 akt adm.).

W toku prowadzonego przez Prezes UOKiK postępowania wyjaśniającego w sprawie wstępnego ustalenia, czy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. dopuściła się naruszenia przepisów uzasadniającego wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 u.o.k.i.k lub naruszenia chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniającego podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach (sygn. akt (...)), zostały zidentyfikowane nieprawidłowości w działaniu G. C. związanego z udzielaniem pożyczek gotówkowych. W związku z powyższym, Prezes Urzędu wszczął 31 grudnia 2014 r. wobec G. C. zamieszkałego w T. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) (...) G. C. postępowanie w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (postanowienie k.1232-1233 akt adm., zawiadomienie k.1234-1235 akt adm.).

W prowadzonym postępowaniu powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika aktywnie w nim uczestniczył składając liczne pisma procesowe oraz dowody na poparcie swojego stanowiska, jak również dokumenty i wyjaśnienia na żądanie Prezesa UOKiK (pisma procesowe powoda z 04/02/2015 r. k. 1237-1239 akt adm., 30/10/2015 r. k. 1253-1255 akt adm., 10/11/2015 r. k. 1288-1289 akt adm., 01/04/2016 r. k. 13250-1326 akt adm., 18/04/2016 r. k. 1330 akt adm., 05/05/2015 r. k. 1361 akt adm., 19/05/2016 r. k. 1376 akt adm., 2/09/2016 r. k. 1400-1402 akt adm., 20/10/2016 r. k.1415-1416 oraz 23/12/2016 r. k.1423-1431).

Postanowieniem z 17 marca 2016 roku Prezes UOKiK działając z urzędu sprostował błąd pisarski w postanowieniu z 31 grudnia 2014 roku o wszczęciu postępowania wobec G. C. w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 3 u.o.k.i.k poprzez zmianę pkt III.1 postanowienia z „Umowy zlecenia” na „Umowa (...)” (postanowienie k.1320 akt adm.).

Powód w roku poprzedzającym wydanie decyzji osiągnął przychód w wysokości (...) zł (**tajemnica przedsiębiorstwa**) (zeznanie podatkowe k.1403 -1406 akt adm.)

Prezes Urzędu pismem z 7 grudnia 2016 r. zawiadomił G. C. o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy. Strona skorzystała z przysługującego jej uprawnienia i 19 grudnia 2016 r. zapoznała się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy (zawiadomienie k.1420 akt adm., protokół z 19/12/2016 r. k.1421 akt adm.).

Powód zawarł ostateczne stanowisko w sprawie w piśmie z 23 grudnia 2016 roku nadanym w placówce pocztowej 24 grudnia 2016 roku (pismo wraz z kopertą k.1422-1431 akt adm.). Jednocześnie mailem z 23 grudnia 2016 roku poinformował, że zamierza skorzystać z uprawnienia do wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego, jednakże dotychczas odpowiednie pismo w tej sprawie nie zostało skierowane do Urzędu (korespondencja elektroniczna k. 60 akt sąd.). Pismo to zostało doręczone Prezesowi UOKiK 3 stycznia 2017 roku (prezentata Urzędu k.1423 akt adm.).

Prezes UOKiK 28 grudnia 2016 roku wydał zaskarżoną Decyzję (wersja niejawna – k.1433-1450 akt adm., wersja jawna - k.1451-1468 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, które nie były kwestionowane przez strony.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona Decyzja jest słuszna i ma oparcie w przepisach prawa a podnoszone przez powoda zarzuty nie są trafne, stąd nie mogą skutkować uchYLENIEM, czy też zmianą Decyzji. Sąd uznał, że ustalone w postępowaniu okoliczności niniejszej sprawy w pełni uzasadniają stanowisko w przedmiocie kwalifikacji praktyki powoda opisaną w Decyzji jako niedozwolonej i sprzecznej z prawem.

W punktach I, II i III Decyzji Prezes UOKiK określił niedozwolone praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, jakich miał dopuścić się powód. Pozwany przyjął, że praktyka z pkt I Decyzji stanowi jednocześnie nieuczciwe praktyki rynkowe w rozumieniu art. 5 ust. 1 u.p.n.p.r., zaś praktyki z pkt II i III Decyzji naruszają przepisy ustawy o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 u.o.k.i.k. zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do treści art. 24 ust. 2 u.o.k.i.k. przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w tym w szczególności- w myśl art. 24 ust. 2 pkt 3 u.o.k.i.k.-nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Warunkiem niezbędnym uznania danego działania za naruszające zbiorowe interesy konsumentów jest, aby dopuścił się go podmiot posiadający status przedsiębiorcy.

Powód w odwołaniu kwestionował ustalenia Prezesa UOKiK, że jest przedsiębiorcą, podnosząc, iż co prawda jest osobą fizyczną nadal prowadzącą działalność gospodarczą wpisaną do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, jednakże z dniem 18 maja 2016 roku zakończył działalność w zakresie udzielania pożyczek konsumentom tj. (...) „Pozostałe formy udzielania kredytów”. Uwzględniając, że postępowanie było związane z w/w działalnością gospodarczą, jego zdaniem, utracił w tym postępowaniu status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 u.o.k.i.k., a zatem postępowanie w sprawie jako bezprzedmiotowe powinno być umorzono.

Sąd nie zgadza się z powyższym stanowiskiem i jednocześnie uznaje za prawidłowe to zajęte przez pozwanego w odwołaniu i w odpowiedzi na odwołanie. Prezes UOKiK stwierdził, że powyższa okoliczność nie ma znaczenia w sprawie, gdyż na dzień wydania decyzji powód posiadał status przedsiębiorcy. Zgodnie bowiem z przepisem art. 4 pkt 1 u.o.k.i.k., który zawiera legalną definicję przedsiębiorcy, pod tym pojęciem rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584, ze zm.), a także: (a) osobą fizyczną, osobą prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobą fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu (...).

Z kolei w myśl art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

W świetle powyższej definicji powód posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej. Wobec tego G. C. jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 („in initio”) u.o.k.i.k. Oznacza to, że powód przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przechodząc do oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z praktyką oznaczoną w art. 24 ust. 2 u.o.k.i.k. należy ustalić, czy zostały spełnione następujące przesłanki:

- 1) bezprawności działania przedsiębiorcy,
- 2) godzenia tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Nie budzi wątpliwości w niniejszej sprawie, że powód podejmował działania w obrocie z konsumentami. Rozstrzygnięcia wymagały więc kwestie, czy zachowania powoda opisane w stanie faktycznym sprawy są bezprawne i czy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy - czyli jego działanie, jak również zaniechanie - jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc jest niezależna od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody.

Ustawodawca jako przykład bezprawnego działania przedsiębiorcy wymienił w art. 24 ust. 2 pkt 3 u.o.k.i.k. nieuczciwe praktyki rynkowe. Koreluje to z treścią art. 3 u.p.n.p.r., zgodnie z którym stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych jest zakazane. Definicję praktyki rynkowej zawiera art. 2 pkt 4 przedmiotowej ustawy wskazując, iż za taką uznaje się działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta.

Pojęcie produktu wskazane w wyżej przywołanym artykule ma znaczenie szerokie i obejmuje również pojęcie usługi. W zakresie pojęcia praktyki rynkowej mieści się zatem każdy czyn przedsiębiorcy (działanie jak i zaniechanie), oraz każda forma działania przedsiębiorcy (sposób postępowania, oświadczenie lub komunikat handlowy, w tym reklama i marketing).

Odnosząc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy, należy wskazać, że działalność powoda jest ukierunkowana na pośredniczenie w udzielaniu pożyczek gotówkowych, tak więc ostatecznie ma na celu nabycie produktu przez konsumenta.

W kwestii nieuczciwości praktyk rynkowych trzeba odwołać się do art. 4 ust. 1 u.p.n.p.r., zgodnie z którym praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

W myśl art. 4 ust. 2 u.p.n.p.r. za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzeczne z prawem kodeksu praktyk. Co istotne art. 4 ust. 2 zd. 2 u.p.n.p.r. stanowi, że wymienione w tym przepisie praktyki nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w art. 4 ust. 1 ustawy.

Jedną z nieuczciwych praktyk rynkowych jest zatem praktyka wprowadzająca w błąd, a tą właśnie przypisano powodowi w punkcie I Decyzji.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 u.p.n.p.r. praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Zgodnie z art. 2 pkt 7 u.p.n.p.r. przez decyzję dotyczącą umowy rozumie się decyzję podejmowaną przez konsumenta co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania.

Oznacza to, że nieuczciwa praktyka rynkowa polegająca na wprowadzającym w błąd działaniu nie musi finalnie prowadzić do dokonania przez przeciętnego konsumenta czynności prawnej. Konsument nie musi zatem skorzystać

z oferty i zawrzeć umowy. Wystarczająca jest sama potencjalna możliwość wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta.

Zaznaczyć należy, że dokonanie oceny, czy dana praktyka wprowadza w błąd, wymaga odniesienia do adresata, którym jest przeciętny konsument. Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w art. 2 pkt 8 definiuje go jako takiego konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny; oceny dokonuje się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

W tym kontekście należało zatem stwierdzić, że modelu przeciętnego konsumenta ustalonego na potrzeby niniejszej sprawy nie będą wyróżniać żadne charakterystyczne cechy, czy przynależność do jakiejś szczególnej grupy konsumentów. Z okoliczności sprawy nie wynika bowiem, aby powód kierował opisane w Decyzji praktyki w stosunku do określonego kręgu konsumentów. Tym niemniej, w ocenie Sądu produktami oferowanymi przez powoda byli zainteresowani w dużej mierze konsumenci, którzy mieli trudności z uzyskaniem pożyczek w bankach z uwagi na negatywną historię kredytową lub zbyt niskie dochody. Ogólnie jednak przez przeciętnego konsumenta, na potrzeby niniejszej sprawy, należy rozumieć dość rozważnego i zorientowanego konsumenta, który nie posiada przy tym ponadprzeciętnej, specjalistycznej wiedzy w obszarze pożyczek, kredytów, warunków ich udzielania, itp.

Mając na względzie wyżej poczynione ustalenia możliwe było postawienie powodowi zarzutów stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych wprowadzających w błąd w rozumieniu art. 5 ust. 1 u.p.n.p.r.

Wprowadzające w błąd działanie, o którym mowa w przepisie art. 5 ust. 1 u.p.n.p.r, przejawiało się stosowaniem przez powoda nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na wprowadzaniu konsumentów w błąd co do proporcji między całkowitym kosztem kredytu a całkowitą kwotą kredytu, poprzez prezentowanie informacji o całkowitej kwocie kredytu obliczonej przy założeniu, że powinna ona uwzględniać kredytowane koszty kredytu.

Zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 ww. umowy „przedmiotem umowy jest udzielenie Pożyczkobiorcy przez Pożyczkodawcę pożyczki gotówkowej w kwocie (tu wpisywana była kwota) w okresie od dnia (tu wpisywano datę) do dnia (tu wpisywano datę) na zasadach określonych w niniejszej umowie. Pozostawienie do dyspozycji Pożyczkobiorcy kwoty pożyczki nastąpi w dniu (tu wpisywano datę) w formie wypłaty gotówki po ustanowieniu uzgodnionego przez strony zabezpieczenia”.

Sąd zgadza się w pełni z oceną Prezesa UOKiK, że powód nie umieszczając w umowie, pojęcia całkowitej kwoty kredytu, wprowadzał w błąd konsumenta, który mógł być przekonany, że pojęcie pożyczki gotówkowej stanowi odpowiednik całkowitej kwoty kredytu tj. kwoty, która zostanie mu faktycznie udostępniona. Pożyczkobiorca nie otrzymywał więc kwoty określonej w § 1 umowy pożyczki jako „przedmiot pożyczki”, gdyż od kwoty pożyczki powód – zgodnie z § 7 ust. 1 umowy – pobierał jednorazowo w dniu wypłaty kwoty pożyczki prowizję w wysokości 5% kwoty pożyczki.

Sąd podziela stanowisko Prezesa UOKiK, że sposób przedstawienia kredytowanych kosztów kredytu (wyłącznie w całkowitym koszcie kredytu lub w całkowitej jego kwocie) wpływa na postrzeganie przez konsumentów stosunku całkowitej kwoty kredytu do całkowitego kosztu kredytu. Stosunek ten ma z kolei znaczenie z punktu widzenia atrakcyjności oferowanego produktu. Oferta, zgodnie z którą kredytowane koszty kredytu są prezentowane w całkowitej kwocie kredytu i w całkowitym jego koszcie, wydaje się korzystniejsza niż oferta, według której kredytowane koszty kredytu są uwzględniane jedynie w całkowitym koszcie kredytu. Konsument odnosi bowiem wrażenie, że – ponosząc te same koszty kredytu – w ramach pierwszej z nich ma szansę otrzymać więcej środków niż w ramach drugiej. Bardzo dobrze omawiany problem obrazuje tabela zamieszczona w uzasadnieniu decyzji, którą Sąd przywołuje poniżej.

	Kredyt A	Kredyt B
--	----------	----------

Kwota faktycznie wypłacana konsumentowi	1000 zł	1000 zł
Koszty kredytu (kredytowane)	200 zł	200 zł
Inne koszty kredytu (odsetki)	300 zł	300 zł
Całkowity koszt kredytu	500 zł	500 zł
Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta	1500 zł	1500 zł
Całkowita kwota kredytu (art. 5 pkt. 7 ukk)	Podana prawidłowo (nie obejmuje kredytowanych kosztów kredytu) 1000 zł	Podana błędnie (obejmuje kredytowane koszty kredytu) 1200 zł

W tym przykładzie kredyt A i B mają w istocie te same parametry: takie same koszty, zarówno kredytowane, jak i niekredytowane, identyczną kwotą faktycznie wypłacaną konsumentowi i jednakową kwotą do zwrotu kredytodawcy. Jednak kredytodawca A prawidłowo podaje istotną z punktu widzenia kredytobiorcy informację o całkowitej kwocie kredytu, zaś kredytodawca B robi to nieprawidłowo, ponieważ wlicza do niej kredytowane koszty kredytu. W rezultacie, konsument porównujący oba kredyty może uznać, że kredyt B jest znacznie korzystniejszy niż kredyt A, ponieważ przy niezmiennych pozostałych parametrach (w szczególności przy tym samym całkowitym koszcie kredytu) całkowita kwota kredytu A jest o 20% wyższa niż w przypadku kredytu B.

Ponieważ opisane wyżej różnice w sposobie przedstawiania przez przedsiębiorców kredytowanych kosztów kredytu znacząco utrudniają rzetelne porównanie atrakcyjności konkurencyjnych ofert kredytu konsumenckiego, niezwykle istotne jest, aby przedmiotowe koszty były prezentowane jednolicie przez wszystkich kredytodawców. Sąd podobnie, jak Prezes UOKiK jest zdania, że koszty te zawsze powinny być uwzględnione jedynie w całkowitym koszcie kredytu. Wynika to z definicji całkowitej kwoty kredytu zawartej w art. 5 pkt 7 u.k.k., która nakazuje rozumieć pod tym pojęciem sumę wszystkich środków pieniężnych, udostępnianych konsumentowi przez kredytodawcę na podstawie umowy o kredyt. Całkowitą kwotą kredytu są zatem – w rozumieniu ustawy – wyłącznie środki faktycznie wypłacane przez Spółkę konsumentowi, bez uwzględnienia środków przeznaczonych na pokrycie kosztów kredytu.

W wyniku opisanego działania powoda przeciętny konsument mógł podjąć inną decyzję rynkową od tej, którą by podjął, gdyby powód prezentował kredytowane koszty kredytu jedynie w całkowitym koszcie kredytu. Stwierdzona w niniejszej decyzji praktyka sprawiała wrażenie, że oferta powoda jest korzystniejsza niż miało to miejsce w rzeczywistości. Powodowało to, iż konsument mógł chcieć z niej skorzystać, mimo że faktycznie nie była ona tak atrakcyjna, jak się tego spodziewał. Na powodzie jako profesjonalście spoczywał obowiązek rzetelnego informowania słabszej strony stosunku zobowiązaniowego tj. konsumenta o istotnych cechach usługi, w tym przede wszystkim o jej cenie. Znajomość przedstawionej problematyki wykracza poza wiedzę jaką może posiadać przeciętny konsument. Dlatego nawet uważny, ostrożny i należycie poinformowany konsument był narażony na podjęcie błędnej decyzji pod wpływem działań powoda.

Nie można zgodzić się z powodem, iż opisane w punkcie 1 Decyzji działania nie mogły wprowadzić konsumentów w błąd, ponieważ na etapie przedkontraktowym każdy konsument otrzymywał od powoda formularz informacyjny, w treści którego jednoznacznie wskazano wysokość całkowitej kwoty pożyczki oraz wysokość całkowitego kosztu pożyczki, jak również rzeczywistą stopę oprocentowania, co oznacza, że przed zawarciem umowy pożyczki konsument otrzymywał rzetelne informacje dotyczącej warunków oferowanej pożyczki (odwołanie k.46v).

W tym miejscu należy odnieść się do przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie z przepisem art. 13 ust. 1 pkt 5 „Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku między innymi całkowitą kwotę kredytu. Z kolei umowa o kredyt konsumencki powinna określać między innymi całkowitą kwotę kredytu (art. 30 ust. 1 pkt 4).

Porównanie powyższych przepisów wskazuje, że przedsiębiorca na każdym etapie jest zobowiązany podać do wiadomości konsumenta całkowitą kwotę kredytu/pożyczki.

Zatem wbrew twierdzeniom powoda, umieszczenie wszystkich wymaganych prawem informacji w formularzu informacyjnym nie zwalania pożyczkodawcy do umieszczenia ich również w umowie pożyczki.

Ponadto, należy podkreślić, że dokumentem wiążącym strony i regulującym ich wzajemne prawa i obowiązki jest umowa. Dlatego też dokument ten zawierający postanowienia umowy pożyczki jest dla konsumenta najważniejszy i jest przez niego szczególnie chroniony np.: przed zagubieniem, czy zniszczeniem. Do formularza informacyjnego konsument nie przywiązuje takiej wagi jak do dokumentu umowy. Podanie w umowie całkowitej kwoty pożyczki jest zatem istotne, konsument może bowiem jeszcze na tym etapie zrezygnować z podpisania umowy, nawet jeśli na podstawie formularza informacyjnego był skłonny taką umowę zawrzeć.

W uzasadnieniu odwołania powód podniósł również, że przedsiębiorca nie jest zobowiązany do stosowania takich samych pojęć jak w ustawie. Co jego zdaniem oznacza, że nie jest sprzecznym z ustawą o kredycie konsumenckim jak również nie stanowi wprowadzania w błąd konsumenta sposób określania w treści stosowanego wzorca umowy pojęć całkowitej kwoty pożyczki i całkowitego kosztu pożyczki (k.49). Zdaniem powoda proporcja pomiędzy całkowitą kwotą kredytu a całkowitym kosztem kredytu wyrażana jest przy użyciu wskaźnika rzeczywistej stopy oprocentowania, która określa całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta.

Sąd zgadza się z powodem w tym zakresie, że nie jest zobowiązany do stosowania w umowie takich samych pojęć jak w ustawie o kredycie konsumenckim, o ile pożyczkodawca użyje we wzorcu takich sformułowań, które sprawiają, iż jego treść nie będzie budziła wątpliwości i wprowadzała w błąd. Jeśli jednak zastosowane przez przedsiębiorcę pojęcia nie są jednoznaczne i budzą wątpliwości interpretacyjne, to przedsiębiorca jako ich twórca musi ponieść tego negatywne konsekwencje.

Odnosząc się z kolei, do podniesionej przez powoda kwestii rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, to stanowisko powoda nie jest słuszne, gdyż ustawodawca nakazał przedsiębiorcom podanie w umowie pożyczki zarówno całkowitej kwoty kredytu (art. 30 ust. 1 pkt 4 u.k.k.), rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia (art. 30 ust. 1 pkt 7 u.k.k.), a **zatem niewystarczające jest podanie tylko jednej ze wskazanych wartości.**

Bezprawność praktyki opisanej w pkt. II Decyzji Prezes Urzędu prawidłowo wywiódł z naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 7 u.k.k. , zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia. Natomiast zgodnie z przepisem art. 5 pkt 8 u.k.k. całkowita kwota do zapłaty to suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. Należy w pełni zgodzić się z pozwanym, że informacja o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta jest jedną z najważniejszych dla

konsumenta, gdyż w sposób jasny i zrozumiały określa, ile środków pieniężnych będzie musiał zwrócić po upływie umówionego terminu.

Tymczasem powód pomimo ciążącego na nim obowiązku ustawowego, w „Umowie pożyczki gotówkowej – <<Chwilówka>>” nie wskazywał całkowitej kwoty do zapłaty, ponieważ w § 1 ust. 1 i 2 wzorca umowy pożyczki znajdowały się postanowienia: „1. Przedmiotem umowy jest udzielenie Pożyczkobiorcy przez Pożyczkodawcę pożyczki gotówkowej w kwocie ... w okresie od dnia ... do dnia ... na zasadach określonych w niniejszej umowie. 2. Pozostawienie do dyspozycji Pożyczkobiorcy kwoty pożyczki nastąpi w dniu... w formie wypłaty gotówki po ustanowieniu uzgodnionego przez strony zabezpieczenia”, natomiast w § 7 umowy pożyczki: „od kwoty pożyczki Pożyczkodawca pobierze jednorazowo – w dniu wypłaty kwoty pożyczki – prowizję w wysokości 5% kwoty pożyczki tj. ... zł. (§ 7 ust. 1) Kwota prowizji w wysokości ... zł i kwota ustanowienia zabezpieczenia pożyczki w wysokości ... zł są całkowitym kosztem pożyczki (§ 7 ust. 2). Całkowita kwota kosztów uzyskania pożyczki, na którą składa się kwota prowizji i kwota kosztów ustanowienia zabezpieczenia wynosi ... zł. (§ 7 ust. 3).

W tym miejscu ponownie należy przytoczyć treść art. 30 u.k.k. zgodnie, z którym”

„1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

- 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) całkowitą kwotę kredytu;
- 5) terminy i sposób wypłaty kredytu;
- 6) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 7) ***rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia (...).***”

Zatem wbrew twierdzeniom powoda zawartym w odwołaniu na stronie 21, ustawodawca jasno i precyzyjnie określił, jakie informacje powinny się znaleźć w formularzu informacyjnym, a jakie w umowie. Gdyby zatem powód zastosował się do przepisów ustawy oraz umieścił precyzyjne ustawowe sformułowania nie naraziłby się na wszczęcie postępowania przez Prezesa UOKiK i na konieczność uiszczenia kary pieniężnej.

Nie ma również znaczenia dla oceny działania powoda fakt, iż pożyczki były nieoprocentowane, bowiem ustawa nie uzależnia rodzaju informacji przekazywanych konsumentom od rodzaju udzielonej pożyczki.

W odwołaniu powód podniósł również, że w rozpoznawanej sprawie to samo jego działanie zostało zakwalifikowane jako dwie odrębne praktyki za które nałożono dwie kary pieniężne. Jego zdaniem, w odniesieniu do punktu I i II Decyzji nieuzasadnionym wydaje się rozbijanie stosowanej praktyki na dwie podgrupy- odrębnie interpretowanie kwestii stosowania w umowie pojęć „całkowita kwota kredytu”, „całkowita kwota kosztów kredytu” (pkt I Decyzji) oraz oddziaływanie interpretowanie braku wskazania w umowie pojęcia „całkowita kwota do zapłaty” (pkt II Decyzji).

W ocenie Sądu powyższe stanowisko nie jest słuszne, ponieważ zidentyfikowane przez Prezesa UOKiK naruszenia nie zachodzą na siebie. Każde z nich zachowałoby bezprawny charakter nawet w razie wyeliminowania wszystkich

pozostałych. Zdaniem Sądu Prezes Urzędu nie popełnił błędu przyjmując, iż każde z nich ma odrębną tożsamość oraz, że rozwiązaniem prawidłowym było nałożenie za każde z nich odrębnej kary. Należy również zauważyć, że nawet hipotetyczne stwierdzenie, iż w niniejszej sprawie powinna zostać nałożona jedna kara nie skutkowałaby zmniejszeniem dolegliwości sankcji dotyczących powoda. Konsekwencją uznania, że przedmiotowe zachowania konstytuują jedno naruszenie byłoby stwierdzenie, iż jego szkodliwość jest równa zsumowanej szkodliwości praktyk zidentyfikowanych w zaskarżonej decyzji, co zgodnie z zasadą proporcjonalności, powinno znaleźć przełożenie na wysokość kary. W tym kontekście wskazać należy, iż łączna wysokość kar nałożonych przez Prezesa UOKiK przedmiotową decyzją jest znacznie niższa niż 10% przychodu osiągniętego przez powoda w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu do wyroku z 30 czerwca 2017 r., sygn. akt VI ACa 199/16).

Bezprawność praktyki opisaną w punkcie III Decyzji Prezes UOKiK prawidłowo wywiódł z naruszenia art. 54 ust.1 ust. u.k.k., zgodnie z którym konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. Konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu.

Powód stosował we wzorcu umowy pod nazwą „Umowa pożyczki gotówkowej – (...)” postanowienie o treści: w razie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, Pożyczkodawca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty. Odsetki należne Pożyczkodawcy wynoszą w stosunku dziennym kwotę: (tu wpisywano kwotę zależną od kwoty kredytu). Postanowienie to znalazło się w umowach, które nie przewidywały oprocentowania udzielonej pożyczki. Zatem słuszne jest stanowisko zawarte w Decyzji, iż powód bezprawnie zawierał w umowach warunek zwrotu odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego odstąpienie od umowy ma moc wsteczną, powodując powrót do stanu jaki istniał przed jej zawarciem, a zatem strony są obowiązane zwrócić sobie wszystko, co otrzymały w wykonaniu umowy (art. 395 k.c.). Wyjątek stanowią koszty precyzyjnie wymienione przez ustawodawcę w ustawie o kredycie konsumenckim, które obciążają pożyczkobiorcę — odsetki za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia spłaty pożyczki, koszty poniesione przez pożyczkodawcę na rzecz organów administracji publicznej oraz opłaty notarialne. Katalog ten nie może być przez przedsiębiorcę rozszerzany o odsetki za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty w przypadku, gdy umowa pożyczki nie przewidywała oprocentowania udzielonego kredytu.

Należy zgodzić się z Prezesem UOKiK, że zapłata owych dodatkowych kosztów prowadziła do bezpodstawnego wzbogacenia po stronie powoda, bowiem zgodnie z umową nie przysługiwały mu odsetki od udzielonej pożyczki, a w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy takie odsetki należałyby się, a tym samym miałyby w istocie charakter dodatkowej opłaty za odstąpienie od umowy. Zdaniem Sądu powyższy zapis miał zniechęcać konsumentów do odstępowania od umowy pożyczki, bowiem w przypadku jej kontynuowania nie byłiby zmuszeni do płacenia odsetek.

Wobec powyższego opisywany zapis wzorca umowy należy uznać za sprzeczny z prawem – ustawą o kredycie konsumenckim oraz z dobrymi obyczajami.

Sąd nie podziela również stanowiska powoda odnośnie naruszenia przez Prezesa UOKiK przepisu art. 105 u.o.k.i.k, zgodnie z którym nie wszczyna się postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania upłynął rok.

Powód wskazał, iż postępowania w sprawie zostało wszczęte postanowieniem z 31 grudnia 2014 roku, a następnie w jego toku, postanowieniem z 17 marca 2016 roku dokonano sprostowania postanowienia z 31 grudnia 2014 roku w ten sposób, że nastąpiła zmiana przedmiotu sprawy. Zatem zdaniem powoda dopiero z dniem doręczenia postanowienia z 17 marca 2016 roku nastąpiło skuteczne wszczęcie postępowania o sygn. akt (...) w zakresie stosowanego przez powoda wzorca umowy pożyczki, bowiem dotychczas postępowanie dotyczyło dokumentu o nazwie „Umowa zlecenia”. Powód zaprzestał stosowania wzorca z dniem 3 grudnia 2013 roku, a zatem postępowanie w sprawie praktyk z pkt III Decyzji

zostało wszczęte po upływie roku od chwili zaprzestania stosowania praktyk, a skoro tak to powinno być umorzone (k.51).

W tym miejscu należy przypomnieć, że postanowieniem z 17 marca 2016 roku Prezes UOKiK jedynie sprostował błąd pisarski w postanowieniu z 31 grudnia 2014 roku o wszczęciu postępowania, w ten sposób, iż w pkt III postanowienia zamiast słów „Umowa zlecenia” wpisał słowa „Umowa pożyczki gotówkowej” (k.1320 akt adm.). Z uzasadnienia postanowienia o wszczęciu postępowania w zakresie punktu III, jednoznacznie wynikało, że dotyczy ono umowy pożyczki gotówkowej, a nie umowy zlecenia, również wymiana korespondencji pomiędzy powodem a pozwanym świadczy o tym, że obydwie strony były świadome tego, iż postępowanie dotyczy umowy pożyczki gotówkowej a nie umowy zlecenia. Zatem postanowieniem z 17 marca 2016 roku Prezes UOKiK w żaden sposób nie rozszerzył ani nie zmienił przedmiotu dotychczas prowadzonego postępowania. W tej sytuacji, nie można liczyć daty wszczęcia postępowania od 17 marca 2016 roku tj. od dnia wydania postanowienia o sprostowaniu postanowienia z 31 grudnia 2014 roku.

Ustalenia odnośnie stosowania przez powoda zakazanych praktyk wskazywały na możliwość nałożenia na powoda kar pieniężnych. W myśl bowiem art. 106 ust. 1 pkt 4 u.o.k.i.k. Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24. Z art. 106 ust. 1 ustawy wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Mimo tego, zdaniem Sądu, Prezes UOKiK podjął trafną decyzję o wymierzeniu kar Przedsiębiorcy. Wymierzenie kar zgodne było bowiem z zasadą celowości i proporcjonalności.

Nie ma przy tym znaczenia, czy Przedsiębiorca dopuścił się naruszeń umyślnie czy nieumyślnie, na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa bowiem obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast postępowanie powoda było wynikiem co najmniej niedochowania należytej staranności w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Sąd zważył, iż jak wynika z treści art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, o której mowa w art. 106, powinien uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Kara nie może jednak przekroczyć 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, czyli w roku 2015. W ocenie Sądu, wymiar kar ustalony przez Prezesa UOKiK uwzględnia dyrektywy wymiaru kary określone w powołanym przepisie.

Oceniając postępowanie powoda w ramach praktyk należało mieć na uwadze, że powód jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego, z jednej strony nie powinien wprowadzać konsumentów w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem kredytu a całkowitą kwotą kredytu, a z drugiej strony powinien przestrzegać jasnych i precyzyjnych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących obowiązkowych elementów umowy kredytu/ pożyczki. Z dezaprobatą trzeba zaś ocenić pobieranie przez powoda odsetek w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy pożyczki, w sytuacji gdy pożyczka nie była oprocentowana, a tym samym pobieranie swoistej opłaty za odstąpienie od umowy.

Przypisane powodowi praktyki ujawniały się na etapie zawierania kontraktu, który to etap ma szczególne znaczenie dla konsumenta nieposiadającego profesjonalnej wiedzy na temat produktów finansowych i w którym przedsiębiorca musi udzielić konsumentowi precyzyjnych informacji zgodnie z wymogami ustawy o kredycie konsumenckim. Również w prawie Unii Europejskiej przywiązuje się ogromną wagę do tych kwestii, o czym może chociażby świadczyć treść Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG. W motywie 31 podkreślono „W celu umożliwienia konsumentom poznania swoich praw i obowiązków wynikających z umowy o kredyt powinna ona zawierać wszelkie niezbędne informacje podane w sposób jasny i zwięzły.”. Nie wszystkie postanowienia wzorców umownych stosowanych przez powoda spełniały te wymagania.

Wszystkie praktyki miały charakter długotrwały, ponieważ rozpoczęły się po koniec 2013 r. i trwały do 6 listopada 2015 roku.

Uwzględniając wszystkie okoliczności naruszeń dokonanych przez powoda oraz osiągnięty przez niego przychód w 2015 roku w kwocie (...) zł (**tajemnica przedsiębiorstwa**) ustalony na podstawie zeznania podatkowego, Sąd uznał, że nałożenie na niego kar w wysokościach ustalonych w Decyzji, tj. kary w kwocie 69 878 zł za I praktykę i kary w kwocie 69 878 zł za II praktykę, jest adekwatne i odpowiednie.

W ocenie Sądu kary te spełnią w szczególności swoją funkcję represyjną i prewencyjną, zapobiegając podobnym naruszeniom w przyszłości. Stanowią one sankcję o odpowiednim stopniu dolegliwości, proporcjonalnym do wagi, stopnia naruszenia przepisów ustawy, nie większym niż to niezbędne dla osiągnięcia zamierzonego celu nałożonych kar.

Sąd stwierdził więc, że zarzuty powoda formułowane w oparciu o art. 111 u.o.k.i.k. są bezpodstawne, gdyż ustalone okoliczności niniejszej sprawy w pełni uzasadniają nałożenie na powoda kar pieniężnych w wysokości określonej przez Prezesa UOKiK, jak też kosztów postępowania antymonopolowego.

Powód nie tylko kwestionował zasadność nałożonych na niego kar pieniężnych, ale również kontestował ich wysokość wskazując na nieprawidłowe ustalenie wysokości przychodu osiągniętego w 2015 roku, co z kolei miało bezpośredni wpływ na wysokość wymierzonych kar.

Powód wskazał, że jego przychód osiągnięty w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej pod firmą (...) (...) wyniósł (...) zł (**tajemnica przedsiębiorstwa**), a nie jak przyjął Prezes UOKiK (...)zł (**tajemnica przedsiębiorstwa**). Niezalenie od powyższego podniósł, że wyłącznie (...) z tej kwoty stanowiło przychód z działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek konsumenckich, zatem przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, pozwany powinien uwzględnić kwotę (...)zł ((...) zł x (...) %) (**tajemnica przedsiębiorstwa**).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wyjaśnił, że wziął pod uwagę, że przychód powoda osiągnięty z tytułu pożyczek udzielonych konsumentom stanowi 45 % przychodu wskazanego w zeznaniu podatkowym za 2015 rok, jednakże ze względu na fakt, że to znaczna część przychodu powoda, obniżenie kary nie było uzasadnione.

W ocenie Sądu, Prezes UOKiK prawidłowo ustalił wysokość przychodu, która była podstawą do nałożenia na powoda kar pieniężnych. Wskazany w ustawie pułap (10 % obrotu) odnosi się do całego obrotu przedsiębiorcy, zatem nie tylko do obrotu towarami, których dotyczyła niedozwolona praktyka. Nie oznacza to jednak, że kara nie może być miarkowana w oparciu o przychód przedsiębiorcy z zakwestionowanej działalności, zwłaszcza gdy jest to przychód minimalny, nie może ona bowiem jedynie przekroczyć górnego pułapu kary ustanowionego na 10% przychodu. Najważniejsze jest przecież, aby miarkowanie kary odbyło się w zgodzie z zasadą proporcjonalności. Możliwość taką potwierdza orzecznictwo.

W wyroku z 19 sierpnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt III SK 5/09 Sąd Najwyższy wskazał, że można jedynie rozważyć, czy wysokość kary spełniała wymogi wynikające z zasady proporcjonalności, gdy podstawę wymiaru kary stanowił przychód przedsiębiorcy uzyskiwany ze sprzedaży różnych tytułów, a praktyka ograniczająca konkurencję miała miejsce na rynku właściwym obejmującym tylko jeden z tytułów prasowych wydawanych przez tego przedsiębiorcę. Zasada proporcjonalności sugerowała, w ocenie Sądu Najwyższego, zrelatywizowanie wymierzonej kary pieniężnej do wysokości przychodów uzyskiwanych ze sprzedaży dziennika, którego sprzedaż była źródłem pozycji dominującej w tej sprawie. Z kolei w wyroku z 21 kwietnia 2011 r. w sprawie o sygn. akt III SK 45/10 Sąd Najwyższy wskazał, że sądy orzekające w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu nakładającej karę pieniężną nie mogą poprzestać na procentowej ocenie relacji między wymierzoną karą a przychodami przedsiębiorcy, gdyż o represyjności nakładanej kary nie decyduje tylko jej procentowy stosunek do przychodów przedsiębiorcy.

Natomiast w wyroku z 10 stycznia 2017 r. w sprawie o sygn. akt III SK 61/15 Sąd Najwyższy przyjął, że linia orzecznicza zapoczątkowana sprawami III SK 5/09 oraz III SK 45/10 nie nakłada na Prezesa Urzędu obowiązku

ustalania przychodu przedsiębiorcy ze sprzedaży towaru, którego dotyczy praktyka, którego naruszenie skutkowałoby koniecznością uchylecia decyzji, bądź orzeczenia Sądu. Wywiódł zaś, iż orzecznictwo to daje przedsiębiorcy oraz sądom orzekającym w sprawach z odwołania od decyzji Prezesa podstawę dla zmiany wysokości kary pieniężnej, gdy z okoliczności faktycznych sprawy będzie wynikało, że kara pieniężna mieszcząca się w granicach wyznaczonych przez art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k jest jednak nieproporcjonalna z uwagi na skalę przychodu ze sprzedaży towarów, których dotyczy praktyka. Jednocześnie Sąd Najwyższy na gruncie rozstrzyganej tym wyrokiem sprawy podniósł, iż „Jak wynika to z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny w (...) uznał, po rozważeniu okoliczności faktycznych sprawy, że kara pieniężna nałożona przez Prezesa Urzędu w decyzji w wysokości przeszło 60 milionów złotych jest karą nieproporcjonalną z uwagi na to, że skutki praktyki ograniczały się do rynku regionalnego, na który miał wejść (...) Sp. z o.o. Dlatego Sąd drugiej instancji uznał za zasadne dokonanie relatywizacji wysokości wymierzonej kary przez zastosowanie sposobu obliczenia wysokości kary pieniężnej przyjętego w decyzji Prezesa Urzędu, lecz z uwzględnieniem przychodów powoda z rynku regionalnego, jako punktu wyjścia dla wyliczenia kary. Działanie takie nie narusza art. 106 ust. 1 OchrKonkurU, gdyż przepis ten, po pierwsze, jest przepisem kompetencyjnym (upoważnia Prezesa Urzędu do nałożenia kary pieniężnej), po drugie, normuje zachowania przedsiębiorców sankcjonowane karą pieniężną, po trzecie, określa górną granice kary (nie więcej niż 10 % przychodu, obecnie obrotu, osiągniętego w roku rozliczeniowym, obecnie obrotowym, poprzedzającym rok nałożenia kary). Nie można naruszyć tego przepisu przez zmianę wysokości kary pieniężnej nałożonej w decyzji lub przez zastosowanie innego sposobu obliczenia jej wysokości, czy uwzględnienie niższego przychodu jako podstawy jej wyliczenia.”.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, iż stan faktyczny sprawy nie uzasadnia zastosowania zasady proporcjonalności, bowiem przychód powoda z działalności, której dotyczą zakwestionowane praktyki, nie ma charakteru marginalnego i jak sam powód wskazał, stanowi 45% przychodu wskazanego w zeznaniu podatkowym (k.1415 akt adm.).

Podniesione przez powoda zarzuty odnośnie naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego nie mogły odnieść skutku, albowiem do kognicji Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie należy kontrola prawidłowości postępowania prowadzonego przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wyrok SN z dn. 13 maja 2004 r. III SK 44/04 opublik. OSNP 2005/9/136), jest to bowiem postępowanie sądowe pierwszoinstancyjne, w którym strona może przedstawić wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na potwierdzenie zasadności swojego stanowiska, tak więc co do zasady ewentualne uchybienia postępowania administracyjnego nie miały znaczenia dla rozpoznania sprawy przed tym Sądem.

Ponadto SOKiK nie stwierdził naruszenia takich przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, które mogłyby powodować nieważność zaskarżonej Decyzji. Takim naruszeniem nie było wydanie Decyzji przed zapoznaniem się przez Prezesa ze stanowiskiem powoda wyrażonym w ostatnim piśmie z 23 grudnia 2016 roku nadanym w urzędzie pocztowym 24 grudnia 2016 roku.

Zgodnie bowiem z przepisem art. 10 § 1 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Powyższe zalecania zostały w całości zrealizowane w postępowaniu toczącym się przed Prezesem UOKiK. W toku całego postępowania powód wielokrotnie na piśmie wypowiadał się co do zebranych dowodów i materiałów oraz przedstawiał swoje stanowisko.

Pismem z 7 grudnia 2016 roku Prezes UOKiK zawiadomił powoda o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i możliwości zapoznania się z nim w terminie 5 dni. Powód skorzystał ze swojego prawa i zapoznał się aktami sprawy 19 grudnia 2016 roku, a pismo zawierające ostateczne stanowisko nadał w urzędzie pocztowym 24 grudnia 2016 roku. Korespondencja trafiła do Urzędu 3 stycznia 2017 roku. Decyzją Prezes UOKiK wydał 28 grudnia 2017 roku.

W treści omawianego pisma powód nie przedstawił żadnych nowych dowodów, jak również nie podniósł nowych zarzutów. Było ono jedynie podsumowaniem dotychczasowego stanowiska, zajmowanego w licznych pismach

składanych w toku postępowania administracyjnego. W tej sytuacji, wydanie zaskarżonej Decyzji przed zapoznaniem się z ostatecznym stanowiskiem powoda, choć było nieprawidłowe, nie naruszyło uprawnień powoda do obrony swoich praw. Tymczasem zgodnie z przepisem art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa.

W orzecznictwie wskazuje się, że z rażącym naruszeniem prawa w rozumieniu przepisu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. mamy do czynienia wtedy, gdy spełnione zostaną łącznie trzy przesłanki: oczywistość naruszenia prawa, charakter przepisu, który został naruszony oraz racje ekonomiczne lub gospodarcze, czyli skutki, które wywołuje decyzja. A zatem o tym, czy naruszenie prawa jest rażącym, decyduje ocena skutków społeczno-gospodarczych, jakie dane naruszenie za sobą pociąga. Za rażące należy uznać wyłącznie takie naruszenie prawa, w wyniku którego powstają skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia zasady praworządności. Tak więc nie każde, nawet oczywiste, naruszenie prawa może być uznane za rażące (tak Wojewódzki Sąd Administracyjny w S. w uzasadnieniu do wyroku z 22 sierpnia 2019 roku, sygn. akt II SA/Sz706/2018, Lex nr 2721970).

Uwzględniając powyższe wskazówki interpretacyjne, należy stwierdzić, że w omawianym przypadku nie doszło do rażącego naruszenia prawa a tym samym nie było podstaw do stwierdzenia nieważności Decyzji.

Z tych względów Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił wniesione przez powódkę odwołanie na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na mocy art. 98 i 99 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Stronie pozwanej jako wygrywającej spór Sąd przyznał więc od powoda zwrot kosztów wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w wysokości 720,00 zł, ustalonego na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 z zm.).

SSO Anna Maria Kowalik